

final

T-ES(2019)01_en final

18. október 2019

LANZAROTSKÝ VÝBOR

Výbor zmluvných strán Dohovoru Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním

.....

Vyhlásenie Lanzarotského výboru o ochrane detí v prostredí mimo domácej starostlivosti pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním (originál: Declaration of the Lanzarote Committee on protecting children in out-of-home care from sexual exploitation and sexual abuse)

prijaté Lanzarotským výborom na jeho 25. zasadnutí
(15-18 október 2019)

Vyhlásenie Lanzarotského výboru o ochrane detí mimo domácej starostlivosti pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním

- a. *Opätovne potvrdzujúc, že zmluvné strany Dohovoru Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním (Lanzarotský dohovor) sú odhodlané účinne prispievať k spoločnému cieľu ochrany detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním bez ohľadu na to, kto je páchatelom, a poskytovať pomoc obetiam;*
- b. *Pripomínajúc, že „prostredie mimo domácej starostlivosti“ predstavuje všetky prostredia, v ktorých deti môžu byť umiestnené za účelom starostlivosti, a že starostlivosť v zariadeniach je alternatívnou starostlivosťou, ktorá nie je založená na rodine, kde sa starostlivosť poskytuje v menších alebo väčších skupinách platenými odborníkmi pracujúcimi na smeny, a zdôrazňujúc, že ak zariadenie hostí veľké množstvo detí, toto zariadenie sa nazýva „inštitucionálne zariadenie“;¹*
- c. *Zdôrazňujúc, že medzinárodný výskum ukázal, že rezidenčná starostlivosť a inštitucionálna starostlivosť stavajú deti do zraniteľnej situácie, a to zvýšením rizika sexuálneho zneužívania týchto detí odborníkmi alebo dobrovoľníkmi, ktorí sa o ne starajú, alebo inými deťmi, ktoré sú umiestnené v týchto zariadeniach;*
- d. *Zdôrazňujúc tiež, že ako náhle sa stali deti obeťami v rezidenčnej starostlivosti a inštitucionálnej starostlivosti, čelia ďalším ťažkostiam pri odhaľovaní svojich skúseností, a preto môžu mať dlhotrvajúce psychosociálne dôsledky počas svojho detského a dospelého života, a v danej súvislosti volajú po potrebe zabezpečiť primeranú pomoc a podporu zo strany kompetentných služieb a ich dostupnosť;*
- e. *Opätovne potvrdzujúc potrebu podporovať bezpečné a vhodné prostredie pre deti mimo domácej starostlivosti;*
- f. *Pripomínajúc, že Článok 18 Lanzarotského dohovoru konkrétne vyžaduje, aby zmluvné strany kriminalizovali „zapojenie sa do sexuálnych aktivít s dieťaťom, ak:*
  - *[...] k zneužívaniu dochádza z dôvodu uznaného postavenia dôvery, autority alebo vplyvu na dieťa [...];*
  - *dochádza k zneužívaniu dieťaťa v obzvlášť zraniteľnej situácii, predovšetkým z dôvodu mentálneho alebo fyzického postihnutia alebo v z dôvodu jeho odkázanosti “;*
- g. *Pripomínajúc, že v súlade s článkom 28 Lanzarotského dohovoru, okolnosti, ako sú: "c. trestný čin bol spáchaný voči obzvlášť zraniteľnej obeti “ a „d. trestný čin bol spáchaný (...) osobou bývajúcou s dieťaťom alebo osobou zneužívajúcou svoje postavenie“ sa majú*

---

¹ Toto vyhlásenie sa však nevzťahuje na miesta súvisiace so vzdelávaním, napríklad na internátne školy, ani na opatrenia v zmysle trestného práva.

považovať za pritažujúce okolnosti sexuálnych trestných činov na deťoch, pokiaľ už nie sú súčasťou skutkovej podstaty trestného činu;

- h. Uznávajúc, že v súlade s článkom 26 ods. 2 Lanzarotského dohovoru, môže byť právnická osoba zodpovedná, keď nedostatočný dohľad alebo kontrola fyzickej osoby umožnili spáchanie sexuálneho trestného činu na deťoch;*
- i. Dávajúc do pozornosti zistenia prvého monitorovacieho kola prvého kola monitorovania o „Ochranu detí pred sexuálnym zneužívaním v kruhu dôvery“, ktoré sú načrtnuté v implementačných správach prijatých 4. decembra 2015 a 31. januára 2018, ako aj v odporúčaní 22, 23 a 24 prijatých 3. marca 2017 v súvislosti s „Osobitnou správou o ochrane detí ovplyvnených utečeneckou krízou pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním“;*
- j. Berúc do úvahy taktiež príslušné medzinárodné nástroje medzinárodných organizácií a orgánov v oblasti práv detí v inštitucionálnych zariadeniach a povinnosti štátov chrániť, presadzovať a plniť ich práva;*

Lanzarotský výbor vyzýva štáty, ktoré sú zmluvnými stranami Lanzarotského dohovoru, aby:

1. prijali všetky potrebné opatrenia na rozvoj vhodných a primeraných služieb komunitného typu na posilnenie rodín ako alternatívy k prostrediu mimo domácej starostlivosti;
2. zabezpečili, aby vo všetkých typoch prostredí mimo domácej starostlivosti boli:
  - (i) komplexné skriningy všetkých osôb starajúcich sa o deti;
  - (ii) osobitné opatrenia na zabránenie zneužívania zvýšenej zraniteľnosti a odkázanosti detí;
  - (iii) primerané mechanizmy na podporu detí pri odhaľovaní akéhokoľvek sexuálneho násillia;
  - (iv) protokoly na zabezpečenie toho, aby sa v prípade odhalenia poskytli účinné následné opatrenia, pokiaľ ide o pomoc predpokladaným obetiam a vyšetrovanie predpokladaných trestných činov príslušnými orgánmi;
  - (v) jasné postupy, ktoré umožnia vylúčiť predpokladaného páchatel'a z prostredia mimo domácej starostlivosti od začiatku vyšetrovania;
  - (vi) účinné monitorovanie postupov a noriem s cieľom predchádzať / bojovať proti sexuálnemu zneužívaniu detí;
3. uplatnili nasledujúce priority, tam, kde je to vhodné:
  - (i) posilnenie a podpora rodiny;
  - (ii) pestúnska starostlivosť;
  - (iii) monitorované, nezávislé ubytovanie pod dohľadom pre staršie deti alebo iné formy neinštitucionálnej starostlivosti;
  - (iv) umiestnenie v malých inštitucionálnych jednotkách; a

- (v) reforma tradičných inštitucionálnych formátov smerom k deinštitucionalizácii a do vyššie uvedených typov prostredí mimo domácej starostlivosti s cieľom minimalizovať nebezpečenstvo viktimizácie pre sexuálne zneužívanie;
4. poskytovali obetiam sexuálneho zneužívania v prostredí mimo domácej starostlivosti dlhodobú pomoc, pokiaľ ide o lekársku, psychologickú a sociálnu podporu, a tiež právne poradenstvo;
  5. poskytovali deťom, ktoré sexuálne obťažovali v prostredí mimo domácej starostlivosti, prístup k intervenčným programom alebo opatreniam, ktoré sú vyvinuté alebo upravené tak, aby vyhovovali vývojovým potrebám detí, ktoré sexuálne obťažujú, s cieľom riešiť ich problémy so sexuálnym správaním;
  6. zabezpečili, aby odborníci pracujúci vo verejnom, súkromnom alebo dobrovoľníckom sektore, ktorí sa dopúšťajú trestného činu alebo neohlásili trestné činy, ktoré sa vyskytli v prostredí mimo domácej starostlivosti, niesli za takéto konanie/opomenutie konania zodpovednosť;
  7. zabezpečili, aby právnické osoby, ktoré nechrania deti v ich starostlivosti, boli brané na zodpovednosť;
  8. povzbudzovali výskum a činnosť na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni s cieľom:
    - (i) analyzovať a skúmať fenomén sexuálneho zneužívania detí vo všetkých druhoch prostredí mimo domácej starostlivosti, vrátane otázky zodpovednosti právnických osôb;
    - (ii) umožniť, aby boli vypočuté a uznané hlasy tých, ktorí prežili sexuálne zneužívanie ako deti v prostredí mimo domácej starostlivosti;
    - (iii) identifikovať najlepšie postupy na podporu tých, ktorí prežili sexuálne zneužívanie ako deti v prostredí mimo domácej starostlivosti;
    - (iv) vypracovať komplexný plán na riešenie sexuálneho zneužívania detí v prostredí mimo domácej starostlivosti prostredníctvom účinných opatrení na prevenciu, poskytovanie služieb a stíhanie páchateľov.